

Začetniške plače vročih poklicev

Mladi, ki vstopijo na trg delovne sile, zdaj težko dobijo delo; toda nekateri poklici so tudi v teh časih zelo vroči, kažejo podatki zavoda za zaposlovanje; s pomočjo poznavalcev kadrovskega trga smo ocenili njihove začetniške plače

V prvih devetih mesecih letos se je zaposlilo 4.667 iskalcev prve zaposlitve, kar je le pet odstotkov vseh zaposlitev, kažejo statistike zavoda za zaposlovanje. Mladi, ki vstopijo na trg delovne sile, zelo težko dobijo delo. Zato smo

Zdravstveno področje

Neto plača (v EUR/mesec)

zdravniki specialisti **od 1.300 do 1.750**

srednje medicinske sestre **od 600 do 730**

diplomirane medicinske sestre **od 900 do 1.030**

Nižja raven izobrazbe

Neto plača (v EUR/mesec)

kuhar **od 560 do 950**

natakar **od 560 do 900**

tesar **od 560 do 900**

izvajalci suhomontažne gradnje **od 600 do 800**

izolaterji **od 560 do 750**

varilci **od 700 do 900**

pripravljavci in monterji kovinskih konstrukcij **od 650 do 900**

orodjarji **od 650 do 900**

elektroinštalaterji **od 560 do 950**

vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev **od 550 do 900**

preverili, kateri so najbolj iskani poklici ta hip in kolikšne so plače. Med najbolj iskanimi so strokovnjaki za zdravstveno nego – medicinske sestre, zdravstveni tehniki – in zdravniški specialisti. Veliko povpraševanja je tudi po inženirjih strojništva, elektrotehnikah, elektroniki, tudi po razvijalcih ter analitikih programske opreme in aplikacij.

Informacijska komunikacijska tehnologija

Neto plača (v EUR/mesec)

razvijalci programske opreme in aplikacij **od 1.000 do 1.200**

analitiki programske opreme in aplikacij **od 1.000 do 1.200**

Delodajalci iščejo še kuharje, natakarje, tesarje, izvajalce suhomontažne gradnje, izolaterje, varilce, pripravljavce in monterje kovinskih konstrukcij, orodjarje, elektroinštalaterje ter voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, naštevajo na zavodu. Letos je bilo razpisanih 132.894 prostih delovnih mest, večinoma za zaposlitve za določen čas. Konec septembra pa je bilo na

Tehnično področje

Neto plača (v EUR/mesec)

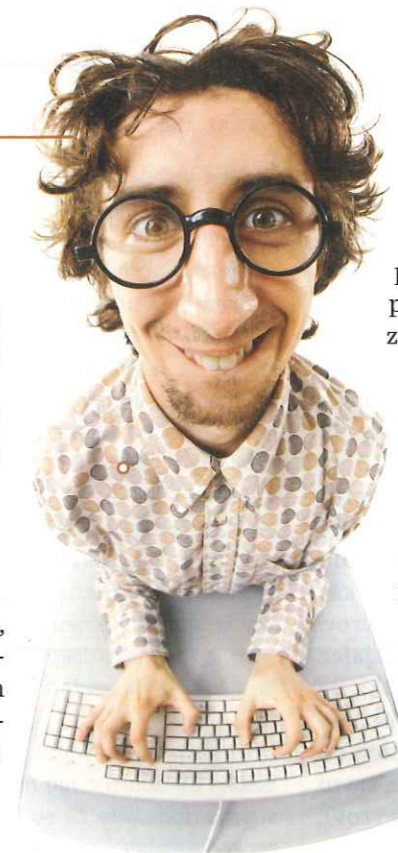
inženirji strojništva **od 880 do 1.200**

inženirji elektrotehnike **od 880 do 1.200**

inženirji elektronike **od 880 do 1.200**

Viri: zavod za zaposlovanje; ocene plač so posredovale kadrovske agencije Atama, Trenkwalder, Adecco, ministrstvo za zdravje; op.: *najbolj iskani poklici po statistikah zavoda za zaposlovanje; upoštevane so začetne plače brez napredovanj; izračun neto plač je približen, ni upoštevanih dodatkov, kot so dodatek za prehrano, povrnitve stroškov na delo in z dela, dodatek na delovno dobo.

FOTO: Shutterstock

zavodu prijavljenih 105 tisoč brezposelnih.

Plače

Glede na to, da delodajalci najbolj potrebujejo omenjene kadre, smo preverili, koliko so zanje pripravljeni plačati. Poiskali smo razpon neto plač začetnikov najbolj iskanih poklicev pri nas, in sicer brez upoštevanja dodatkov za malico, povračil stroškov za prevoz z dela in na delo in drugih dodatkov. Pri oceni so nam pomagali v kadrovskih agencijah Atama, Adecco, Trenkwalder in na ministrstvu za zdravje. Osnovne neto mesečne plače inženirjev strojništva, elektrotehnike, elektronike se začnejo pri 880 evrih; razvijalci in analitiki programske opreme in aplikacij lahko pričakujejo najmanj tisočaka na mesec. Čeprav so se večini javnih uslužbencev v skladu z varčevalnim zakonom plače znižale za približno osem odstotkov, pa je dejansko znižanje zaradi hkratnega odpravljanja plačnih nesorazmerij različno. Recimo plače kar 86 odstotkov zaposlenih na področju zdravstva naj se ne bi spremenile.

Neto plače srednjih medicinskih sester se začnejo pri 600 evrih na mesec, diplomiranih medicinskih sester pri 900 evrih, plače zdravnikov specialistov pa pri 1.300 evrih. Te se seveda zvišujejo z napredovanji v višji plačni razred. Neto plače kuharjev, natakarjev, tesarjev, elektroinštalaterjev, voznikov težkih tovornjakov segajo od minimalne plače do 950 evrov na mesec. V agencijah še opozarjajo, da gre za okvirne ocene, saj je dejanska plača odvisna od dogovora za konkretno delovno mesto in lahko odstopa od navedenih ocen.

Matematika delodajalcev

Agencije imajo dober pregled nad razmerami na trgu. Kljub temu pa so seveda tudi primeri, ki od teh povprečij nekoliko odstopajo. »Neto plače inženirjev strojništva se začnejo pri 650 evrih, le izjemoma segajo do tisočaka,« nam je zaupal inženir strojništva. Njegova prva plača, ki jo je prejel pred kakšnim letom, je bila 750 evrov neto (z dodatki). Osnova je bila minimalna plača 560 evrov neto, vsak mesec

→ pa si jo je lahko zvišal s stimulacijo, pravi. »Težave imaš potem, ko greš na bolniški dopust, takrat se nadomestilo za bolniško odsotnost obračuna glede na minimalno plačo,« je poptarnal. Minimalna plača je ta hip 763 evrov bruto, kar pomeni približno 584 evrov neto.

Zakaj univerzitetni diplomirani inženirji strojništva delajo za minimalno plačo? »Događa se, da strojni inženir prejme 650 evrov osnovne neto plače, a je to že blizu slabe skrajnosti. Se pa to lahko zgodi v številnih poklicih realnega sektorja. Veliko delodajalcev je po zadnjem dvigu minimalne plače leta 2010 na 750 evrov bruto (približno 540 evrov neto) osnovno plačo prilagodilo tej vrednosti. Za manj zahtevne poklice je ta prilagoditev celo okoli 100 evrov pod minimalno plačo, kar pomeni neto osnovno plačo okoli 450 evrov. Vrednost minimalne plače, ki jo delodajalec mora izplačati, delavec doseže z dodatki, če ti ne zadostujejo, pa še z izplačano razliko do minimalne plače. Za zahtevnejše poklice do največ pete stopnje je ta prilagoditev na ravni minimalne plače (neto je to okoli 550 evrov), torej je dejansko izplačilo z dodatki in morebitnimi stimulacijami malo nad minimalno plačo, vendar daleč od povprečne plače, ki je ta hip okoli tisoč evrov neto,« pojasnjuje Alojz Šketa iz Atame.

Najtežje do službe

Na zavodu je prijavljenih precej kadrov, ki ta hip skorajda niso zaposljivi. To so predvsem s področja družboslovja, na primer sociologi, antropologi, filozofi, zgodovinarji, politologi, novinarji. Sledijo jim arhitekti, grafični in multimedijški oblikovalci, knjigovodje in računovodje, posredniki in upravljavci nepremičnin, tajniki in uradniki na bankah, poštah, frizerji, kozmetiki, tiskarji, šivilje, naštevajo na zavodu. Ti presežki so predvsem posledica gospodarskega prestrukturiranja in prevelikega vpisa v posamezne izobraževalne smeri, dodajajo. Ali je njihova rešitev lahko prekvalifikacija? »Smiselno se mi zdi, da se neko število recimo gimnazijskih maturantov prekvalificira v poklice, ki jih trg dela potrebuje. Zaposljivost se jim nedvomno močno izboljša,« pojasnjuje Šketa.

Za zdaj v kadrovske agencijah še ne opažajo, da bi težje zaposljivi profili, kot so ekonomisti, družboslovci ali filozofi, razmišljali o prekvalifikacijah. Se pa najdejo posamezniki, ki si poiščejo zaposlitev v drugih panogah, in ne svoji stroki, dodajajo. Če bi se vseeno odločili za prešolanje, se je seveda smiselno vprašati,

Noro, kako delodajalci izplačujejo plače

Čedalje več delodajalcev išče poti, kako plačati čim manj prispevkov in kako preložiti več odgovornosti zaposlitve na delavca. Največkrat so »žrtve« tega prav mladi. »Mladi o vključevanju v socialni in plačni sistem nimajo kje izvedeti. Ni priročnikov, svetovalne podpore, izbirnih vsebin v šolah. O tem se učijo s spletnih forumov, od staršev. Ko pridejo v službe, je njihova izbira velikokrat le »vzemi ali pusti«. Čedalje več mladih ne verjame v koristnost vplačil v pokojninsko blagajno, zato jim plačevanje na roko ali delo na črno ne dela posebnih preglavic,« razmišlja Alojz Šketa iz Atame. Kako se torej znajdejo nekateri delodajalci?

Pripravnništvo in poskusna obdobja

Delodajalci si večinoma ne morejo privoščiti uvajanja v delo. Zato je možnost, ki jo delodajalci pograbijo, pripravništvo in uvajanje na podlagi študentske napotnice ali, še huje, volontersko pripravništvo. Rešitev je zakonsko dovoljena. K temu se zatekajo tudi ugledna podjetja, javni in državni sektor.

Nizka plačna osnova

Visoke stimulacije naj bi prepričale zaposlene k dobremu in učinkovitemu delu, a le če so cilji jasno postavljeni in merljivi. To pa je že redkost. Delavci prejmejo nizko plačo iz nizke osnove, ki zagotavlja tudi nizke dodatke, kot so za nadurno delo ali nočno delo, saj se ti obračunavajo vedno le na osnovno plačo.

Zaposlovanje s. p.

Takšnega zaposlovanja je vse več – v prodaji, zavarovalništvu, gradbeništvu, arhitekturi, programiranju, novinarstvu ... Zamisel je jasna – tveganje zaposlitve (dopusti, prazniki, bolniške odsotnosti) preložiti na delavca. Rešitev je v nekaterih primerih zakonsko dovoljena, v drugih pa ne.

Prikrito zagotavljanje delavcev

To praviloma izvajajo neregistrirani posredniki delovne sile. Posrednik se z delavci (večinoma so ti iz nekdanje Jugoslavije, Romunije, Bolgarije, tudi domači delavci) dogovori za neto plačilo na uro. Delavci delajo od 250 do 350 ur na mesec. Posrednik prejme plačilo, in sicer bruto vrednost minimalne plače na uro, delavcu potem prikaže plačilno listo za obseg rednega dela kot minimalno plačo, preostale ure (razlika med 174 urami na mesec in od 250 do 350 urami) pa kot malico, prevoz, regres, terenski dodatek, do pogodbene neto urne plače. Razlika ostane posredniku. Delavci nimajo bolniškega nadomestila, pogosto ostanejo tudi brez zadnje plače. To je zakonsko prepovedano, a vseeno številna podjetja uporabljajo to možnost, zlasti v gradbeništvu, montažerstvu, čiščenju, varovanju, celo znana podjetja, tudi kandidati za gazele.

kateri poklici bodo torej najbolj zaposljivi čez pet ali 10 let. »To bodo poklici s področja socialne oskrbe, zdravstva, informacijske tehnologije, naravoslovja in tehnike,« naštevajo na zavodu za zaposlovanje.